

Pradžia>Mokymai, teisminiai tinklai ir agentūros>Teisininkų mokymas>Mokymo medžiaga>**Baudžiamoji teisė**

Baudžiamoji teisė

Europos Komisija suteikia galimybę naudotis medžiaga, kuri bus naudinga tiek ją asmeniniais tikslais naudosiantiems praktikuojantiems teisininkams, tiek darbo reikalais baudžiamosios teisės srityje ją naudosiantiems praktikuojančių teisininkų dėstytojams.

ES baudžiamoji teisena

Tarpusavio pripažinimo principas

Aukų teisės

Atkuriamasis teisingumas

Kalbų mokymas

Teismo vertėjų žodžiu darbas vykstant baudžiamajam procesui

ES baudžiamoji teisena

Europos baudžiamosios teisenos mokymo gairės (Europos teisėjų mokymo tinklas – ETMT)

Europos teisėjų mokymo tinklas (toliau – ETMT) parengė dėstytojams skirtas baudžiamosios teisenos mokymo gaires. Jos nuolat atnaujinamos, atsižvelgiant į pagrindinius teisėjų mokymo požiūriu svarbius dalykus. Gairėse išvardijamos galimos temos, atitinkami dokumentai ir susijusi teismų praktika, pateikiamos rekomendacijos, kokie turėtų būti atitinkamos srities dėstytojo ir studento profiliai, ir patariama, kokie mokymo metodai būtų tinkami. Gairės pateikiamos [anglų kalba](#).

Naudoti parengta mokomoji medžiaga ES baudžiamosios teisenos klausimais

Mokomojoje medžiagoje, skirtoje teisėjams, prokurorams, advokatams ir kitiems teisininkams, aptartos aštuonios skirtingos ES baudžiamosios teisės sritys. Medžiaga pirmiausia turėtų naudotis dėstytojai, tačiau, žinoma, ir teisininkai ja gali naudotis savo nuožiūra. Medžiagoje yra informacijos apie galiojančius teisės aktus, reglamentuojančius teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, galiojančių ES teisės aktų taikymą šalyse ir ES baudžiamosios teisenos tendencijas.

Toliau pateikiamos dėstytojo pastabos ir mokomoji medžiaga, skirta kiekvienam seminarui (dažniausiai anglų kalba):

Seminaro pavadinimas	Dėstytojo pastabos
The changes brought by the Lisbon Treaty to judicial cooperation in criminal matters: Special focus on the new powers of the institutions and the competence of relevant EU agencies	EN (379 Kb) FR (382 Kb)
The pre-Lisbon instruments: Special focus on the European Arrest Warrant	EN (49 Kb)
Collecting evidence through the EU: Joint Investigation Teams	EN (48 Kb)
Collecting evidence through the EU: The European Evidence Warrant and new instruments in the field	EN (49 Kb)
Asset recovery within the European Union: Council Framework Decisions of 2003, 2005 and 2006 and new developments in this area	EN (48 Kb)
Procedural rights of suspected and accused persons	EN (49 Kb)
Cooperation in criminal matters in the European Union: judicial response to terrorism	EN (52 Kb)
EU substantive criminal law	EN (46 Kb)

Šiuos seminarus 2011–2013 m. parengė Europos viešojo administravimo institutas (EVAI) pagal Partnerystės pagrindų susitarimą su Europos Komisija; per tuos metus aštuoniuose ES valstybėse narėse surengti aštuoni mokymo veiksmai.

Advokatų ES procesinės teisės

Toliau nurodytus priemonių rinkinius parengė organizacija „Fair Trials“ ir Teisės ekspertų patariamoji komisija, teikiančios procesinių teisių direktyvų taikymo gaires baudžiamųjų bylų advokatams.

Priemonių rinkinys ES teisės taikymas baudžiamosiose bylose

Priemonių rinkinys Teisė į informaciją pagal Baudžiamojo proceso direktyvą

Priemonių rinkinys Vertimo žodžiu ir raštu direktyva

Priemonių rinkinys Teisės turėti advokatą direktyva

Tarpusavio pripažinimo principas

Vadovas teisėjams, prokurorams ir kitoms kompetentingoms institucijoms, kaip priimti ir įvykdyti nutarimą išaldyti turtą (Europos Komisija)

Šiame vadove teisėjams, prokurorams ir kitoms kompetentingoms institucijoms patariama, kaip priimti nutarimą išaldyti turtą ir jį įvykdyti, kai to prašoma pagal 2003 m. liepos 22 d. Tarybos pamatinį sprendimą 2003/577/TVR dėl turto arba įrodymų arešto aktų vykdymo Europos Sąjungoje. Vadove siekiama pateikti gerosios patirties nustatymo, atsižvelgiant į įgytą patirtį, gaires, taip pat pateikti konkrečios informacijos kompetentingiems teisėjams ir atsakingiems prokurorams apie tai, kaip reikėtų pildyti nutarimų išaldyti turtą formas. Vadovą rasite [čia](#) (4413 Kb) [en](#).

Nukentėjusiųjų teisės

Nukentėjusiųjų teisės kreiptis į teismą vadovas. Pagrindinių teisingumo principų nusikaltimų ir piktnaudžiavimo valdžia aukoms deklaracijos (angl. „Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power“) naudojimas ir taikymas (Jungtinių Tautų Narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuras, UNODC)

Nukentėjusiųjų teisės kreiptis į teismą vadovą parengė Jungtinių Tautų Narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuras (toliau – UNODC); juo remiantis įgyvendinamos nukentėjusiųjų paramos programos ir plėtojama nukentėjusiesiems svarbi politika, procedūros ir protokolai, skirti baudžiamosios teisenos tarnyboms ir asmenims, bendraujantiems su nukentėjusiais. Vadove aprašomi pagrindiniai visapusiškų paramos paslaugų, pvz., konsultacijų esant kritinei padėčiai ar ilgalaikių konsultacijų, kompensavimo, pagalbos ruošiantis teismo procesui ir kitų paramos paslaugų, nusikaltimų aukoms kūrimo etapai. Jis parengtas įvertinus tai, kad minėti principai skirtingose teisinėse sistemose, socialinės paramos struktūrose ir realiose situacijose bus taikomi

skirtingai. Ne viskas, kas aprašoma vadove, tiks konkrečiai situacijai ar netgi to nebus įmanoma jai pritaikyti. Todėl vadovas nėra privalomai taikytinas, o naudotinas kaip rinkinys pavyzdžių, kuriuos turėtų įvertinti ir pritaikyti kompetentingi teismai. Kadangi vadove pateikiama medžiaga yra skirta įvairioms naudotojų grupėms, kai kuriems jų tam tikri skyriai gali būti svarbesni ir įdomesni. Vadovas pateiktas [anglų kalba](#).

Vaikų teisių apsaugos baudžiamosios teisenos sistemose mokymo vadovas („Penal Reform International“)

Vaikų teisių apsauga baudžiamosios teisenos sistemose. Mokymo vadovo tikslas – pateikti išsamias rekomendacijas baudžiamosios teisenos sistemoje dirbantiems įvairių profesijų atstovams ar tarnybos. Mokymo modulis yra skirtas mokymus organizuojantiems specialistams ir suinteresuotiesiems šalims, kuriems jis turėtų padėti veiksmingai dėstyti vadove aprašytus principus, taikant patirtimi pagrįstus mokymo metodus.

Vadove aptariamos įstatymus pažeidusių vaikų problemos, taip pat nepilnamečiai nukentėjusieji ir liudytojai. Jame taip pat aptariami vaikai, kuriems baudžiamosios teisenos sistema gali kelti pavojų. Jame nagrinėjamos įvairios temos ir klausimai, kaip antai vaikų apsauga, nusikaltimų prevencija, teisės saugos veikla, teismo procesas, nuosprendžiai ir rehabilitacija.

Vadovą parengė „Penal Reform International“ ir jis skelbiamas [anglų kalba](#).

Atkuriamasis teisingumas

Atkuriamojo teisingumo programų vadovas ir alternatyvų įkalinimui taikymo pagrindinių principų ir perspektyvios praktikos pagalbinis vadovas (UNODC)

Atkuriamojo teisingumo programų vadovas skaitytoją supažindins su atkuriamojo teisingumo programomis ir procedūromis. Jame apžvelgiami esminiai veiksniai, susiję su dalyvių reakcija į nusikalstamumą vertinant atkuriamojo teisingumo požiūriu. Pirmiausia jis skirtas baudžiamosios teisenos pareigūnams, tačiau medžiaga pritaikyta įvairioms naudotojų grupėms, todėl kai kuriems jų tam tikri skyriai gali būti svarbesni ir įdomesni. Šis vadovas – viena iš UNODC parengtų praktinių priemonių. Jis paskelbtas [anglų](#) ir [prancūzų](#) kalbomis.

Be to, galima naudotis UNODC parengtu alternatyvų įkalinimui taikymo pagrindinių principų ir perspektyvios praktikos pagalbinio vadovu. Šiame vadove pateikiami pagrindiniai principai, kurie yra svarbūs siekiant perprasti alternatyvas įkalinimui, taip pat aprašoma veiksminga laikoma įvairių pasaulio šalių patirtis. Jame pateikiama informacija apie alternatyvas įkalinimui kiekvienoje baudžiamosios teisenos stadijoje, klausimus, kurie turi būti apsvarstyti renkantis šias alternatyvas, įskaitant veiksmus, kuriuos privalo atlikti įvairios proceso šalys, siekdamas sėkmingos pabaigos, taip pat sistemų, kuriose įkalinimas rečiau naudojamas, pavyzdžius. Šis vadovas parengtas [anglų](#), [prancūzų](#) ir [ispanų](#) kalbomis.

Kalbų mokymas

Kalbų mokymo, paremto teisinio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srities terminų žodynu, vadovas (Europos teisėjų mokymo tinklas, ETMT)

Šis kalbų mokymo, paremto teisinio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srities terminų žodynu, vadovas – aktualiausias mokymo medžiagos, naudotos septyniuose seminaruose, kuriuos ETMT šia tema surengė 2011 ir 2012 m., rinkinys; jis skirtas bet kuriam teisėjui ar prokurorui, norinčiam patobulinti šios srities kalbos įgūdžius. Vadovas (anglų ir prancūzų kalbomis) paskelbtas [čia](#) kartu su seminarams skirtais bendro pobūdžio parengiamaisiais teisiniais dokumentais ir kalbų medžiaga.

Teismo vertėjų žodžių darbas vykstant baudžiamajam procesui

Žiniatinklyje pateikiama mokomoji vaizdo medžiaga apie darbą su vertėjais žodžiu vykstant baudžiamajam procesui (Tarpusavio pasitikėjimo stiprinimo projektas Nr. 2)

Jeigu nagrinėjant baudžiamąsias bylas Europoje dirbs specialiai parengti teismo vertėjai žodžiu, įtariamiesiems bei kaltinamiesiems, taip pat visų lygių teismo darbuotojams procesas praeis daug sklandžiau. Buvo parengta teismo procese, kuriame būtini teismo vertėjai žodžiu, dalyvaujantiems teisėjams, prokurorams ir kitiems teisininkams skirta mokomoji garso ir vaizdo medžiaga apie darbą su vertėjais žodžiu įvairiose situacijose. Vaizdo medžiaga pritaikyta taip, kad ja patogiai galėtų naudotis ne kalbos specialistai. Ja, kaip mokomąja medžiaga, gali naudotis dėstytojai arba individualiai besimokantys praktikuojantys teisininkai.

Įgyvendinant [Direktyvą 2010/64/ES dėl teisės į vertimo žodžiu ir raštu paslaugas baudžiamajame procese](#), pagal Tarpusavio pasitikėjimo stiprinimo projektą Nr. 2 sukurti ir žiniatinklyje patalpinti penki mokomieji vaizdo filmai, kuriais siekiama parodyti veiksmingam bendravimui per vertėją žodžiu būtinus komunikacijos procesus ir valdymo strategijas. Vaizdo filmai (apie policijos apklausą, teisinę konsultaciją ir teismo posėdį dalyvaujant vertėjui žodžiu) žiūrovui patogiu būdu parodo, kokia geroji patirtis praverstų dirbant su vertėjais žodžiu ir kokios gali kilti problemos. Projektas buvo remiamas ES lėšomis. Minėti penki vaizdo filmai pateikti [projekto svetainėje](#) anglų kalba kartu su subtitrais anglų, lenkų, rumunų ar ispanų kalba.

Susijusios nuorodos

[Europos baudžiamosios teisės akademinis tinklas \(ECLAN\)](#)

[Europos teisėjų mokymo tinklas \(ETMT\)](#)

Paskutinis naujinimas: 15/04/2019

Šį puslapį tvarko Europos Komisija. Šiame tinklalapyje pateikta informacija nebūtinai atitinka Europos Komisijos oficialią poziciją. Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą informaciją arba duomenis. Informacija apie ES tinklalapių autorių teises pateikiama teisiniame pranešime.